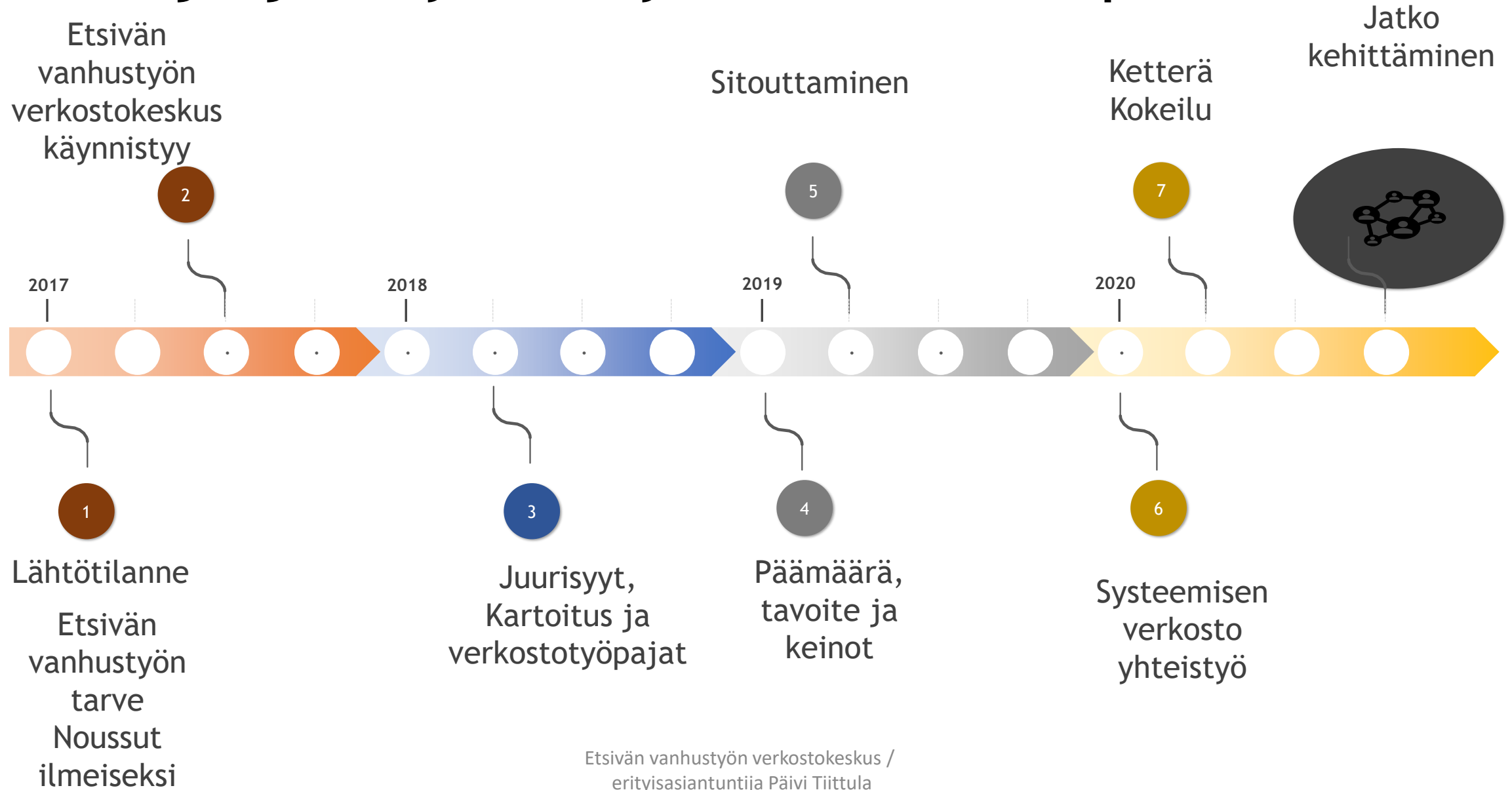

Kunnan keskitetyn palveluohjauksen ja järjestöjen etsivän vanhustyön systeminen verkostoyhdyspintatyö

Kunta-järjestöyhteistyön kehittämisprosessi

Etsivän vanhustyön verkostokeskus

Etsivän vanhustyön
verkostokeskuksen
vaikutukset ovat
muutoksia
yhteistyössä,
rakenteissa ja
systemissä.

Etsivän vanhustyön verkostokeskuksen tavoitteet

1. Tavoitteellinen verkostoyhteistyö

- Yhteistyön rakentaminen keskistetyn palveluohjauksen sekä etsivän ja löytävää työtä tekevien järjestöjen välille
- Alueelliset verkostotyöpajat
- Valtakunnalliset verkostotapaamiset

2. Osaamisen kehittäminen

- 2.1 Avoimet koulutukset
- 2.2 Vertaiskehittäminen - **30.10.2019 seminaari ja Askeleet etsivään vanhustyöhön**
- 2.3 Tuki & Tiedon ja menetelmien koonti ja jakaminen mm.
Etsivän vanhustyön tekijät ja kehittäjät -facebook vertaisryhmä

3. Vaikuttamistyö ikääntyvien tavoittamiseksi

- 3.1 **Välittämisen päivä**
- 3.2 Edunvalvonta, kannanotot , kirjoitukset , ilmiöiden esiintuominen
Verkostoissa vaikuttaminen: Mielellään –verkosto ikääntyvien mielenhyvinvointi, SPeK Otehanke Ikääntyvien turvallinen asuminen , Suvanto ry Kätkeyt äänet Huoli-ilmoitukset
- 3.3 asiantuntijuuden jakaminen (konsultointi, luennot, Iloa arkeen - Pysäkki)

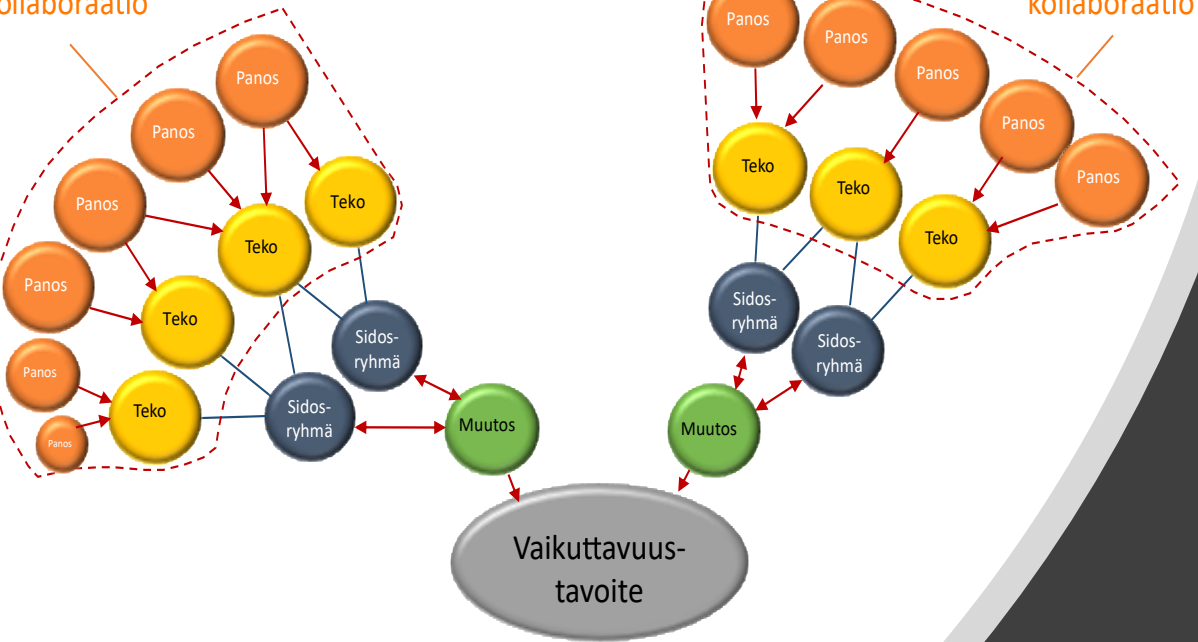

Etsivän vanhustyön
verkostokeskus.

valli.fi

VAIKUTAVUUDEN EKOSYSTEEMI

Yhteinen työ,
kollaboraatio

Vaikutavuustavoitteen määrittely

- inhimillinen hyvä elämä iäkkäille
- yhteiskunnan resurssien riittävyys

Muutostavoitteiden asettaminen

- Asiakslähtöisyys, oikea-aikainen tuki ja apu iäkkäälle
- Systeminen sujuva yhteinen työ –

Kohderyhmien kirkastaminen

- Ikääntyvät avuntarvitsijat, jotka eivät neuvon ja ohjeiden avulla hakeudu itsenäisesti avunpiiriin, mutta eivät pääse vielä palvelujen piiriin - Etsivän vanhustyön asiakkaat

Käytännön teot

- Yhteinen koulutus -> yhteinen ymmärrys ja systeminen työtapa
- Säännölliset kokoukset
- Alusta työskentely
- sitoutuminen tarjooma ja kontaktointi

Muutosten ennakointi ja todentaminen

Sektoroituneen ja digitalisoituneen palvelujärjestelmän, esteellisen toimintaympäristön ja puutteellisen sosiaalisen tuen vuoksi ikääntynyt ihminen ei tule autetuksi oikea-aikaisesti. Etsivällä vanhustyöllä vastataan juuri näihin haasteisiin.”

– Päivi Tiittula, Etsivän vanhustyön verkostokeskus, Valli ry

Mistä tunnustetaan avuntarvitsija?

Kotona asuvien ikääntyvien määrä lisääntyy -> helsinkiläisistä 75.V ja yli 90% asuu kotonaan -> yksin asuminen lisääntyy -> ikääntyneistä **yli 65-vuotiaista 38% asuu yksin.** (2017, YM.)

->Ikääntyneillä ihmisillä yksinasumiseen liittyvä yksinäisyys ja turvattomuus on yleisempää ->kotona selviytymisen riski kasvaa -> raskaiden palvelujen tarve

- **11,4** prosenttia yksinasuvista yli 64-vuotiaista koki itsensä **usein yksinäiseksi**, eläkeikäisistä yksinasujista **vähintään joskus yksinäiseksi itsensä koki 41,7 prosenttia** (tilastokeskus)
- **Pienituloisuus** 27%:lla hankaluus kattaa tuloillaan kotitalouden menot -> Useampi kuin joka kymmenes jättää lääkärikäynnit väliin heikon taloudellisen tilanteen vuoksi (THL)
- **Kuormittava elämäntilanne**-> Joka kymmenes 60–85-vuotias arvioi elämänlaatunsa heikoksi sekä koki psyykkistä kuormittuneisuutta. (a-klinikkasaatiö /Tutkimussarja_2_2017) Vanhusväestöstä 1 - 4 % kärsii vaikeasta masennuksesta. (Duoadecim 2011)
- Vuonna 2017 **liikaa alkoholia** käyttäviä 65-vuotiaita oli **33,7%**, 75-vuotiaita oli **17,6%**. Yli 65-vuotiaista miehistä alkoholia liikaa käyttäviä oli **50,6%**, naisista taas **18,7%**. (THL, Sotkanet)

Asiakaslähtöisyys

Etsivän vanhustyön
verkostokeskus.

Eläkkeelle jäänti ei eronnut paljokaan normaalista arjesta, eläke oli pieni, mutta miehellä kohtuulliset tulot

Eläkkeelle jäänti

Miehen jäätyä eläkkeelle elämä oli vaihtelevaa. Turhautunut mies koko päivän kotona tai sitten aktiivisesti erilaisissa yhdistys toiminnoissa.

Työne oli paljon kotona. Kodinhoito ja leipominen oli hänelle tärkeitä.

Harrasti lukemista, ristosanoja ja käsitöitä.

Tytär muutti ulkomaille asumaan

Mies sai aivoveren vuodon joutui sairaalaan, jossa Tyne vieraili päivittäin.

Miehen kuolema-suru ja apatia

Leskeneläke parantaa hiukan elämisen tasoa Yksinäisyys, alakulo, tarkoituksettomuus, sydän alan kivistus ja reumaattiset kivut heikentävät elämän laatua

Uuden naapurin kanssa vähän enemmän kuulumisten vaihtoa ja välillä kyläilyä

Sairaalaan virtsaputken tulehduksen aiheuttaman sekavuuden ja toimintakyvyn laskun vuoksi, Pelko kotona selviytymisestä

Muisti- ja masennustesti Ei muistisairautta, masennuslääkettä

syöpädiagnoosi ja hoidot

Milloin Tyne avuntarve tunnistetaan?

Kuka auttaa, miten?

Haluaako ja missä vaiheessa Tyne haluaa tulla autetuksi?

Missä elämänpolun vaiheessa olisi tehokkainta auttaa?

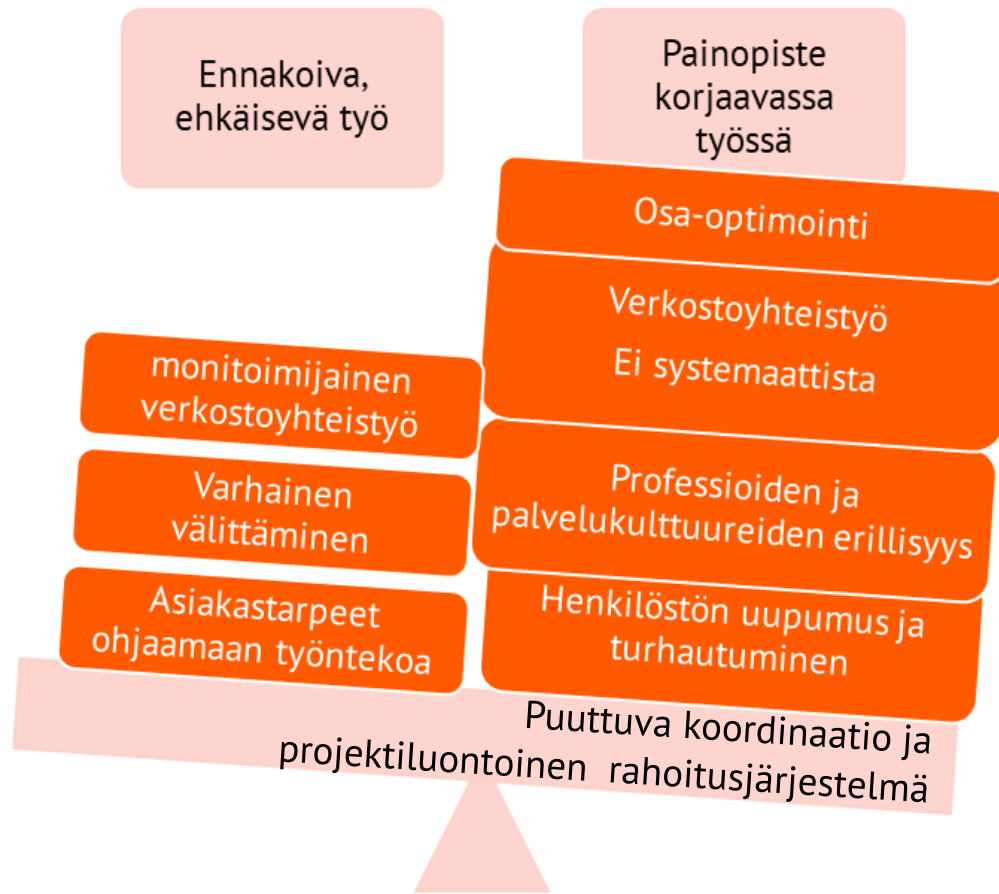
Kokeeko Tyne tulevansa autetuksi? Jos ei, mikä vaikutus, sillä on luottamukseen palvelujärjestelmää kohtaan?

Riittäisivätkö resurssit, jos autettaisiin aiemmin?

Rakenteellinen ja systeeminen HÄIRIÖ

Lähtötilanteen haasteet: kunta- järjestö

- Monia toimijoita, vaikea hahmottaa kenttää
-> Aukkopaikkoja ja puuttuvia palveluja
  - Toimijoiden vaihtuminen
  - Etsivän työn toimintatavat, toiminta-alueet vaihtelevat , ei kattavaa toimintaa
  - - > haasteena hyödyntää järjestöjen resursseja
- Järjestöjen työtä ei tunneta riittävästi
  - Järjestöjen työtä leimaa vapaaehtoisuus
  - järjestöjen toimintojen projektiluonteisuus
  - Pienet resurssit
  - Järjestöjen keskinäinen yhteistyö vähäisyys esim. kilpailu
- > Palvelujen ulkopuolella olevien avun ja tuen tarpeessa olevien ikääntyvien löytäminen

Häiriökysyntä =

on tila, jossa asiakas ei saa ollenkaan palvelua, saa väärää palvelua tai saa ainoastaan osittaista palvelua.

Sen seurauksena apua tullaan hakemaan yhä uudelleen. Avun toistuva uudelleen pyytäminen lisää kustannuksia, heikentää palvelun laatua, pitkittää hoitoon pääsyä ja lisää työntekijöiden kuormaa.

(Lääkärilehti 17.11.2017 46/2017 vsk 72 s. 2664 – 266)

— RATKAISU

Tarvitaan muutosta kohti
systemistä
monitoimijaista yhteistä
työtä
avuntarpeessa olevien
ikäntyvien
oikea-aikaiseksi
auttamiseksi

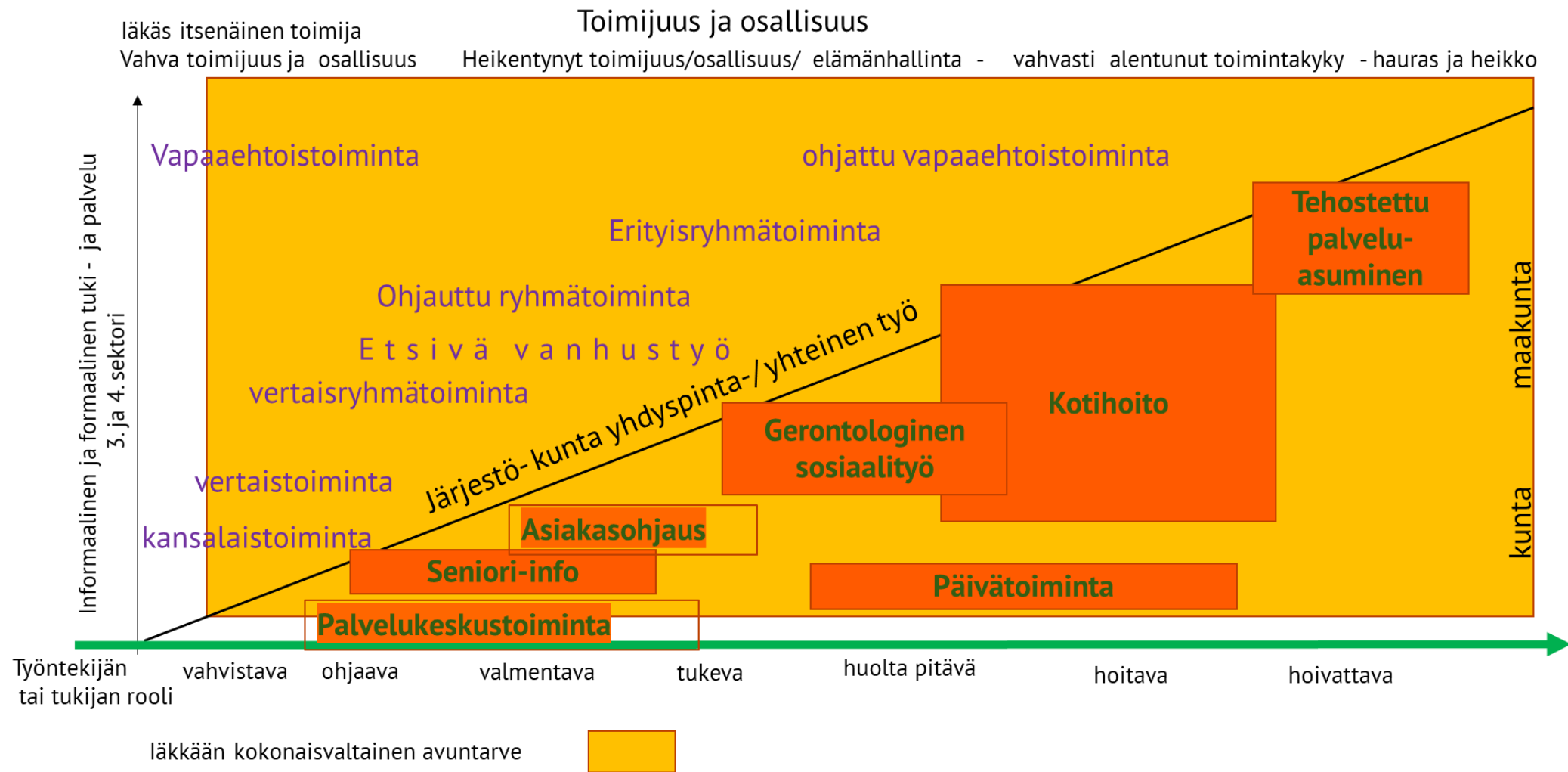
Systemeeminen työtapa edellyttää muutosta

1. asiakastyössä
2. johtamisessa
3. palvelujen välisen yhteistyön tavoissa
ja organisoinnissa

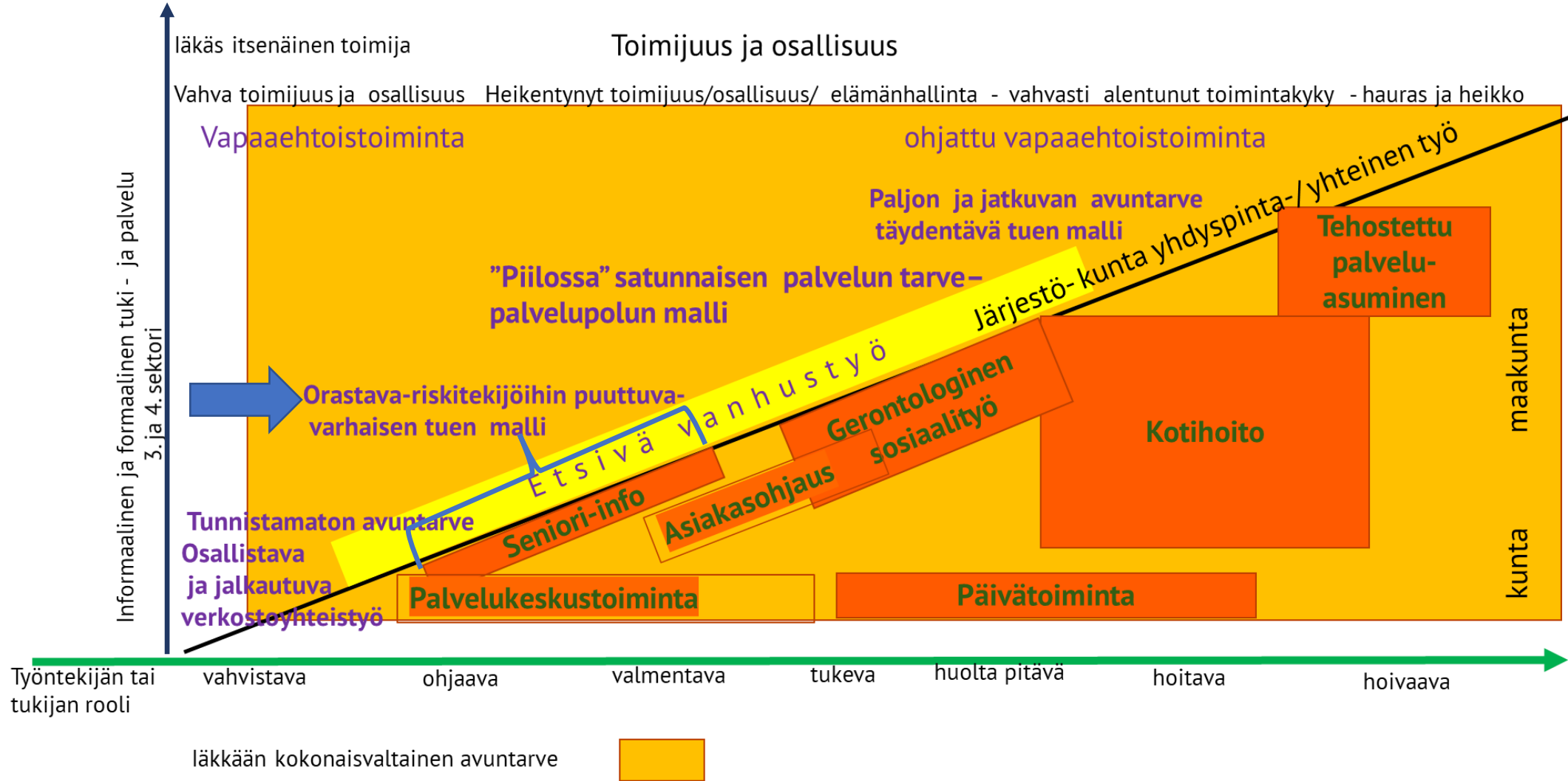
Systemisen muutoksen johtaminen

		NYKYINEN TOMINTATAPA	→	SYSTEEMINEN
1	KEHITTÄMISTYÖN KÄYNNISTÄMINEN	Rajattu ongelma jonka ratkaisu tiedetään		Yhteinen ymmärrys muutoksesta
2	MUUTOSPROSESSIN LUOTSAAMINEN	Alkuperäisessä suunnitelmassa pysyminen		Kokeiluista oppiminen ja avoin tiekartta
3	ARVOT	Kaikille yhteisten arvojen jalkauttaminen		Kaikkien kokemusten kuuleminen
4	HENKILÖSTÖN OSAAMINEN	Henkilökohtaiset taidot		Yhdessä oppimisen taidot
5	TYÖN RAKENTEET	Yksittäisen työntekijän suoritteet		Asiakkaan osallisuus ja tiimin oppiminen
6	TOIMINTA- YMPÄRISTÖ	Satunnaiset verkostotapaamiset		Systemaattinen yhdessä oppiminen
7	KUSTANNUKSET	Vuosituloitteet kustannuspaikoittain		Vipupisteet ja vaikutusketjut

Kunnan ja järjestöjen yhteistyö

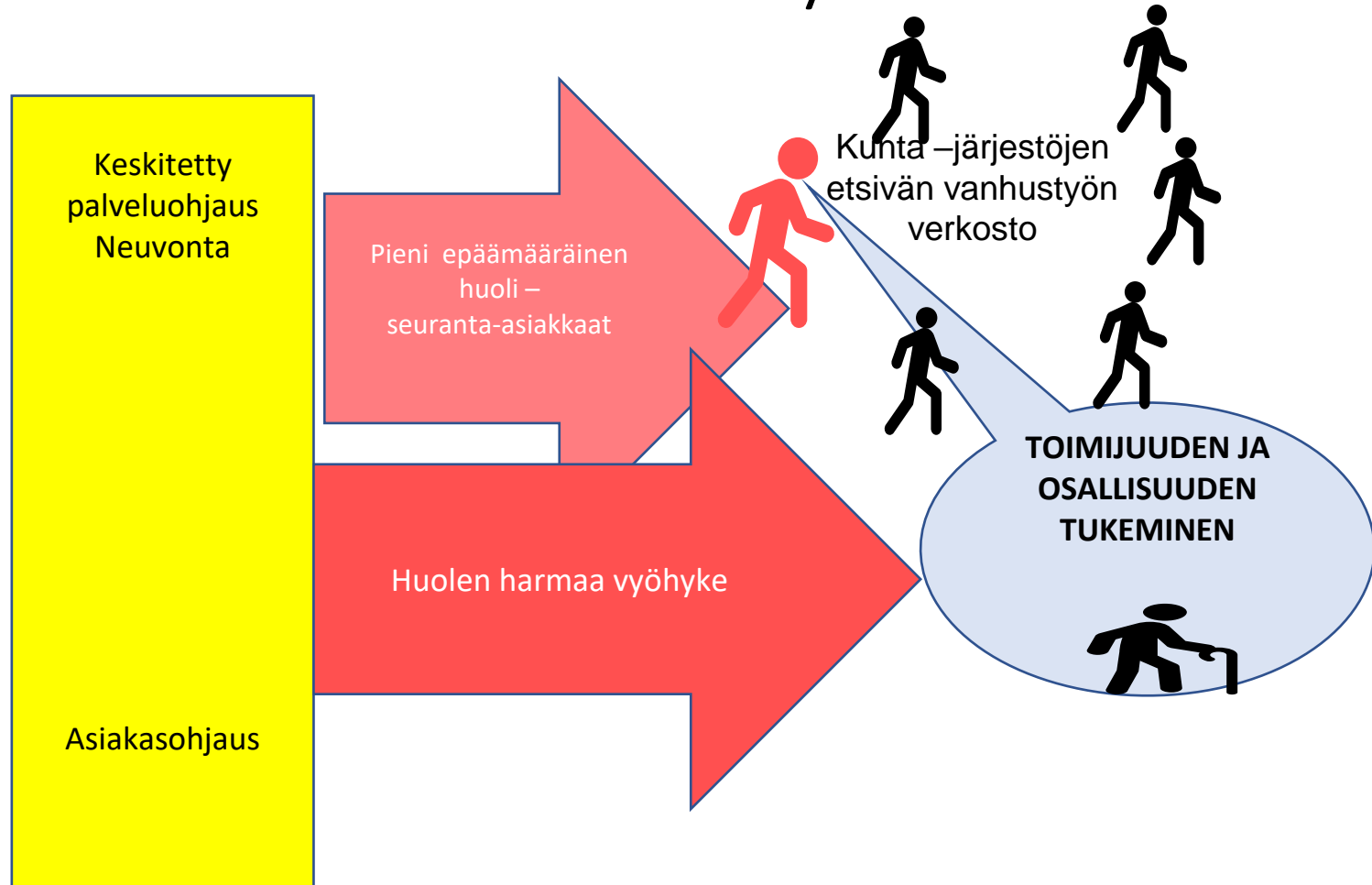
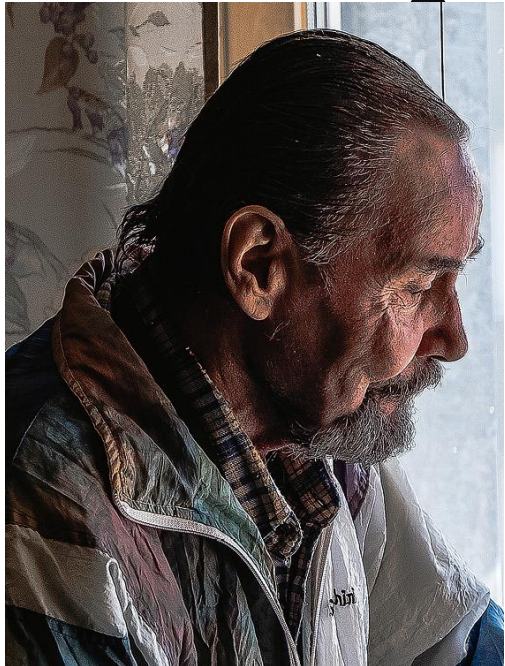
Kunta –järjestö yhdyspintatyö – roolijako ja kumppanuus

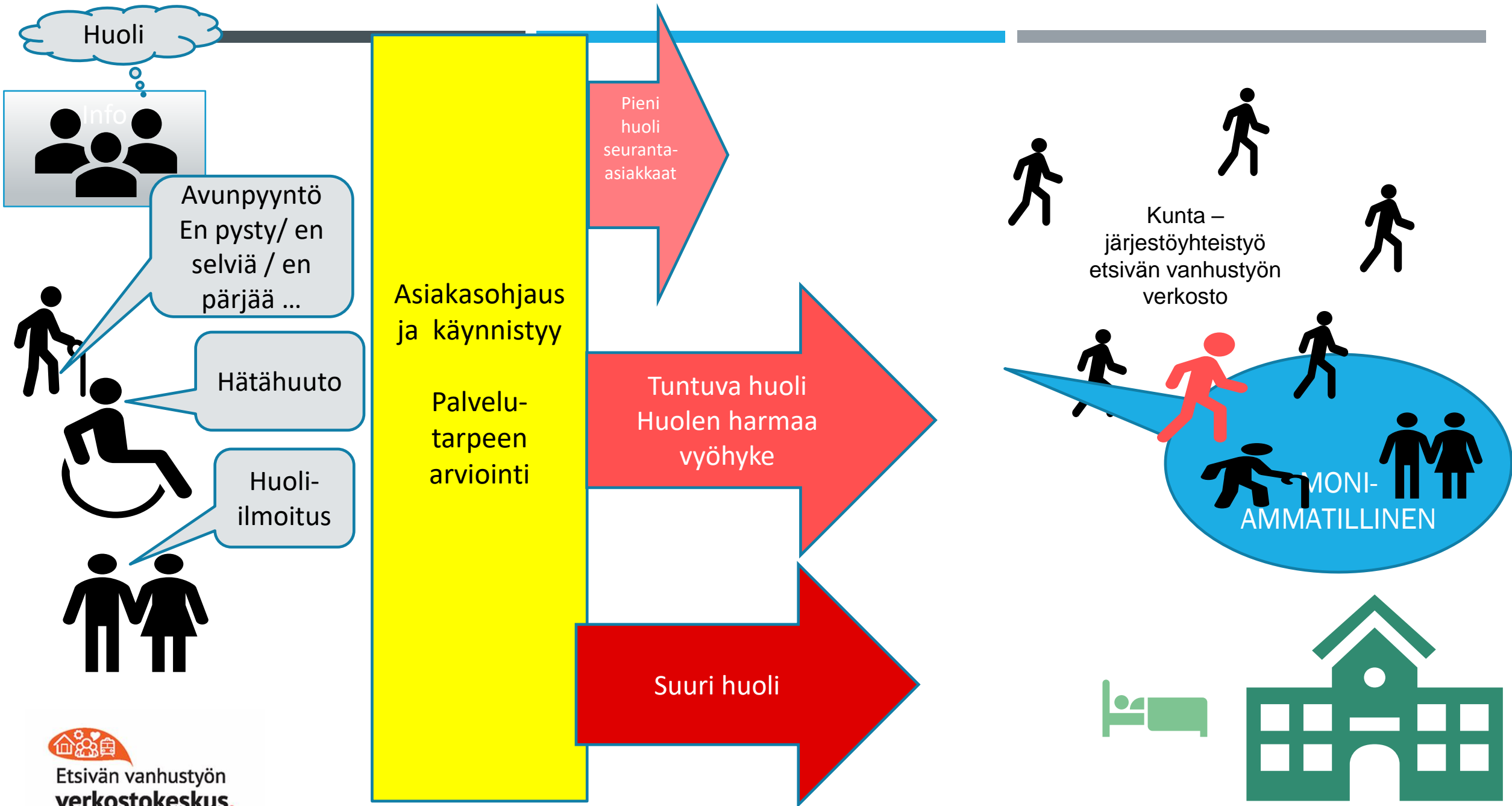

Kunta –järjestöyhteistyön kehittäminen Helsingissä etsivässä vanhustyössä

En kykene.../ en osaa..
en uskalla.../en halua.../ en
jaksa/ en pysty...
olen yksin, eristäytynyt ja
yksinäinen

Huoli

Info

Avunpyyntö
En pysty/ en selviä / en pärjää ...

Hätähuuto

Huoli-ilmoitus

Asiakasohjaus ja käynnistyminen

Palvelutarpeen arviointi

Pieni huoli seuranta-asiakkaat

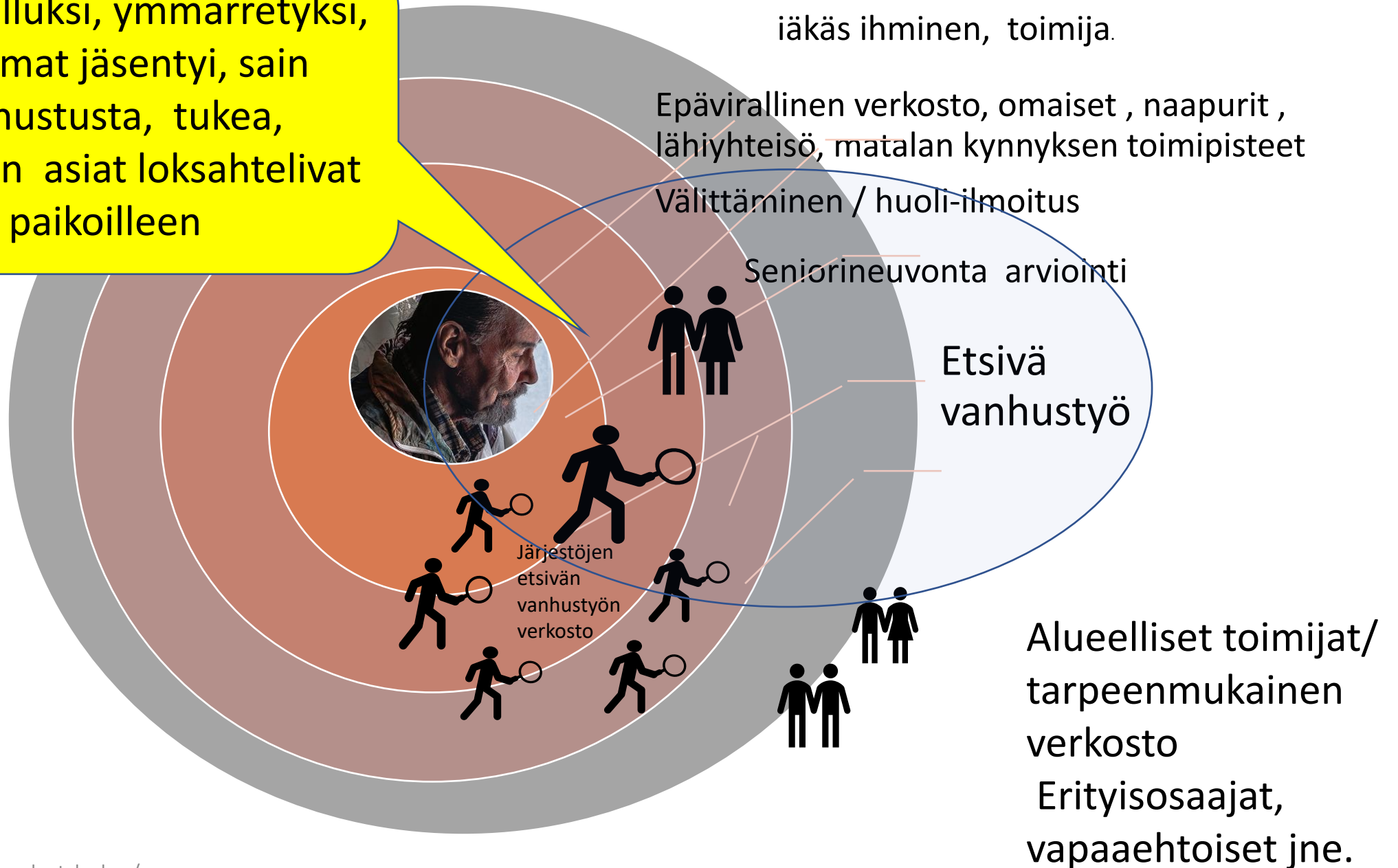
Tuntuva huoli
Huolen harmaa vyöhyke

Suuri huoli

Kunta – järjestöyhteistyö etsivän vanhustyön verkosto

MONI-AMMATILLINEN

Tulin kuulluksi, ymmärretyksi,
ongelmat jäsentyi, sain
kannustusta, tukea,
vähitellen asiat loksahdellivat
paikoilleen

Kokeilussa häiriökysynnästä – positiiviseen vaikutusketjuun

- > asiakastarpeen syvälinen ymmärtäminen
- > asiakaslähtöisyyden lisääntyminen
- > monimuotoinen ja joustava yhdyspintatyö
- > työn sujuvuus ja tehostuminen
- > asiakkaalle oikea-aikainen tuki ja apu
- > onnistumisen ja oppimisen kokemus työssä
- > resurssien hyödyntäminen
- > jatkuva kehittäminen

Yhteistyötä ihmisyyden ytimessä.

**Etsivän vanhustyön
verkostokeskus.**